

Sözleşme Yapılması Esasları ve Dikkat Edilecek Hususlar

İran hukuku, hükümleri kamu politikasına aykırı olmadıkça, kamu etiğine zarar vermedikçe ve/veya ülkenin zorlayıcı kanunlarına açıkça karşı gelmedikçe taraflar arasındaki özel sözleşmelere saygılı yaklaşmaktadır.

İran Ticaret Kanunu aslen Fransız hukukundan alınmış ve bazı yönleri ile de İsviçre ve Belçika Ticaret Kanunlarından esinlenmiştir. Diğer taraftan medeni hukuk ise önemli ölçüde İslam hukukundan etkilenmiştir.

İranlılar ile yapılan sözleşmelerin, başarılı olması ve anlaşmazlık çıkmaması veya imza sonrasında uyuşmazlık durumunda mağduriyet yaşanmaması için kapsamlı ve kesin yapılması önem taşımaktadır.

Sözleşmelerde, anlaşmazlıkların halli için uluslararası tahkim hükümleri ile birlikte İran kanunlarının düzenleyici olduğunu kabul etmek uygun olup, bu hükümler İranlı taraflarla hassas ve geniş sözleşmeler yapmak için güvenlidir. UNCITRAL ve ICC kuralları İranlı taraflarca sıkça kabul edilmekte ve tahkimin icra edileceği merkezler olarak sırasıyla İsviçre, Lahey ve Paris tercih edilmektedir.

İranlı kurumlar, genel olarak uluslararası tahkim yoluyla verilen tazminatlara saygılı davranmakta ve bunu gönüllü olarak yerine getirmektedirler. İran 2001 yılında kabul edilen Kanun uyarınca, Yabancı Tahkim Tazminatlarının Tanınması ve Yerine Getirilmesi Konvansiyonu'na (New York 1958) dahil olmuştur. Konvansiyon, İran mahkemelerinin İran'daki bir yabancı tahkim tazminatının yerine getirilmesine müdahale edebilmesine ve uygulamayı durdurmasına temel teşkil eden zemini, bu yabancı tahkim tazminatının ICC gibi bir tahkim kurumunun kontrol ve idaresi altında yapılıp yapılmadığına veya örneğin UNCITRAL Tahkim Kuralları çerçevesinde geçici tahkime dayanıp dayanmadığına bakmadan sınırlamaktadır.

İran Anayasası, sözleşmelerin düzenleyici hükümleri olarak yabancı kanunları kabul etmesini yasaklamamış olmakla birlikte, İran'daki Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları yabancı kanunlara başvurmamaları hususunda sıkı talimat altındadırlar. İstisnai durumlarda ve gerekliliği ortaya konulabilmesi halinde yabancı kanunlara başvurma yetkisi verilebilmektedir. Özel sektör firmaları, sözkonusu sınırlamaya tabi değildirler.

Sözleşme, yabancı firma tarafından ödenmiş olan İran'da sözleşmeye uygulanan tüm vergileri ve diğer tüm harçları geri ödemeye İranlı tarafı mecbur edebilmektedir. Bu mümkün olmadığı takdirde müteahhit, sürprizle ve beklenmedik kesintilerle karşılaşmamak için müşterisinden, ödemelerden yasal mahsupların yapılacağını teyit etmesini istemelidir.

Ödeme takviminin sözleşmede çok kesin ve açık şekilde tanımlanması önemlidir. Bazı İranlı tarafların ödemelerinde gecikmeye meyilli olabileceğinden hareketle, sözleşmelerde geç ödeme cezalarına ilişkin müeyyide hükümlerine yer verilmesi, zamanında ödeme yapılmasını temin etmek bakımından tedbirli bir davranış olacaktır.

Mevzuat “kârdan zararın” iddia edilmesini ve alınmasını güçleştirmektedir. Ancak, buna sözleşmelerde tasfiye zararlarına yönelik olarak yer vermek mümkün bulunmaktadır.

İran mevzuatı çerçevesinde mülkiyeti korumanın en uygun yöntemi kiralama anlaşmalarıdır. Bir “taahhüt sözleşmesi de” uygun güvenlik sağlayabilir.

Esasen, İranlı muhatap ile sözleşme imzalamadan önce bir İranlı hukuk firmasından/avukattan danışmanlık hizmeti alınması veya Tahran Ticaret Ataşeliğimiz ile istişarede bulunulmasında fayda bulunmaktadır.

Ticari Anlaşmazlıkların Çözümü (Tahran Tahkim Merkezi)

Yabancı firmaların İran’da ticari faaliyetleri esnasında İranlı firmalarla yaşadıkları uyuşmazlıkların mahkeme aşamasından önce çözülebilmesini teminen İran Ticaret Odası (<http://iccima.ir>) bünyesinde oluşturduğu bir Hakemlik Mekanizması bulunmaktadır.

Ayrıca, İranlı ve yabancı firmalar arasındaki ticari anlaşmazlıkların çözümü amacıyla 21 Mart 2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Tahran Ticaret ve Sanayi Odası nezdinde bir Tahkim Merkezi oluşturulmuştur. (<http://www.tccim.ir/english/>)

Tahran Ticaret Odası Tahkim Merkezinin İletişim Bilgileri

Adres: Ghaemmaghame Farahane Avenue, Mirza Hasani Street, No:18 – Tehran

Tel: 00 98 21 -88 71 80 22

Eposta: legal@tccim.ir

İran Ticaret ve Sanayi Odası Bünyesinde Faaliyet Gösteren Yabancı Yatırım Komisyonu

İran’da faaliyet gösteren yabancı yatırımcıların, İran Ticaret, Sanayi, Madencilik ve Tarım Odası (<http://en.iccima.ir/>) bünyesinde kurulan Yabancı Yatırım Komisyonu’na üye olmak suretiyle, ülkede karşılaştıkları sorunların İranlı yetkililer nezdinde ele alınmasının sağlanması imkanı da bulunmaktadır.

(<https://www.tobb.org.tr/Sayfalar/iccima.php>)